

מסורת הש"ס

א (וינמות סב,א) **ב** (ס זב,כב. ושי"ג, א וינמות סב,א) **ג** (לשיל סח,א) **ד** (וחלון קכב, לעיל ד,א) **ה** (ז"ל דהנת, 1) **ו** גי' ה"אש רכ"א, ח' מוספתא דינמות רפ"ח ינמות לא, **ז** (דף מו,א) **ח** (דכריס כ"א, ס) **ט** (ויקאל כב, ט) **י** מסהיה ה"א, ועי"ג, **יא** גי' ז"ק אין גני נחלה ליש א ח"א ח"א ס', **יב** עי"ג ז"ק, **יג** - ס"ק, **יד** - ועמ"ש על גבולין, **טו**

הגהות הב"ח

א) גבי ומשכחתה לישאל לישאל: הנה כסר כלי' ויתת ולהי נקח: **ב**) שם נממרה מנומרה ילדה כלי' ואת ר' נמח: **ג**) שם אל'א כהנת כיון דאיבעלה ליה הוה זבי: **ד**) ריש' דיה וימי' וימי' היכי קתי' וחמי' מ"ה ובבביותו לאו בני נחלה עבדי טכטי' אין וי' אתר שנתגייר כלי' ואת ר' נמח: **ה**) ד"ה אפי' ובי' פייקין קמח גי' ד' ד' ובכ"ד דף ג': **ו**) ד"ה אל' אל' ופי' ופטור:

רבינו גרשום

יכיר לחוד, דכיון דלא תריב ביה [פנים] בהכרת פדחת לחוד טגי לנחלה והבאדיעי פרוצין פנים משום דתריב ביה הכרת פניהם: כגיוותן לאו בני נחלה נינהו דאין אב לעובד כוכבים, ליבא אחרוני כדאמר רבאש קדושין: כגרי את הגר וגר את תגר אינו לא מרי' ולא מרי' דהניא הוה מעות מן הגר שנתגיירו בניו עמו רי' משום הכי יש לו בכור לנחלה: והוה בעד ליה שבת בניים: ולדה ממאן, כחולין מהכא דקרויה משפחה ולא משפחת אס ואמאי פטור: דאיבער מעובד כוכבים. ללי' חיים לגבי ישראל ושייך הנין תמר אס ישראלית טפי מנמח אצוה עובד כוכבים הלכן פטור: ולא סימא אליבא דמ"ד אין מזהמין אס הולד. בנמ' ינמות (דף מה), דליכא למ"ד עובד כוכבים דהא על צת ישראל הולד כשר דבתר אימיה שדיין ליה ומשום הכי פטור מחמש סלעים: אל' אפינו למ"ד מזהמין. דשדיין ליה צמר עובד כוכבים אפ"ה פטור לוי פסול מיקרי הוילי וזית ליה שמח' לוי **י**) פטור: **כפטור רחס**. אחר האס אזיל לענין ה' סלעים: **מי שסיו לו בניס**. פרישית לעיל [מו], גבי מתני'. מדקתני היל' וכהנת יא' רבותא אשמעיין דלע"ג דנתערב עם הפטור איהו חייב: **מכלל דכהנת פטורה**. וקס"ד דהא כהנת צבת כהן קאמר: **בדיק י**. מנסה אומנו כהלכות: **מהו**. מי הוי צנה פטור יג' מצוכרה או לא: היינו דרב אדא כו'. **וכי היכי לזויה** פטורה כהנת נמי פטורה: **קדושה קיימא**. אל"ג דכענלה לעובד כוכבים וכי שדיין צנה צתרה הוי כלוי פסול ופטור: **מן המעשה**. מעשר ראשון יג' ניתן ללוים: **עו דאיבענא** ליה. לעובד כוכבים: **הויא ורה**. כדאמרין ציצמות צפרק אלמנה לכהן גדול (דף סח). מניין לכהנת לזיה ישראלית שצאו עליה עובד כוכבים ועבד שפסלה מ'ל' ונת כהן כי תהיה לאיש זר? **כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ולע"ג** לזויה נמי קתני התם **ט** מתרומה עו דקא פסיל לה שלא מינשא לכהן אכל מדין לזיה לא מיפסלא: **הויא לה זרה**. וכיון דזרה היא צנה חייב צה' סלעים.

א) גרסה דלי' מה הא לעמינה דרי יוסי אל"ג: דהוה לה גניס הוי צבור לכהן ה"י הוה אל"ג: דהוה לו גניס ה"י לו צבור נמלה:

יש בכור פרק שמיני בכורות

יכיר לחוד. ללא כתיב פנים הוי פדחת היכר: **ו**) עובדי כוכבים איין בני נחלה לירש את אציהם עובד כוכבים אחר שנתגיירו כפ"ק **קדושין** (דף פ' א): **לא לטוהו צראה**. הקצ"ה את העולם אל' לשנת יצרה: **מי שלא היו לו בניס כו'**. פרישית לעיל^ט גבי מתני': **ילדה ממאן**.

יכיר לחוד והכרת פנים לחוד **א**) **איתמר** היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר רבי יוחנן אומר **איין** לו בכור לנחלה ור"ש בן לקיש אומר יש לו בכור לנחלה רבי יוחנן אומר אין לו בכור לנחלה דהא **א**) הוה ליה ראשית אונו ור"ש בן לקיש אומר יש לו בכור לנחלה **ב**) גר שנתגייר כקמן שנולד דמי ואודו למעמיהו דאיתמר **א**) היו לו בניס בהיותו עובד כוכבים ונתגייר ר' יוחנן אמר **ב**קיים פריה ורביה ור"ש בן לקיש אמר לא קיים ר' יוחנן אמר קיים **ו**לא תוהו בראה לשבת יצרה ור"ש בן לקיש אמר לא קיים פריה ורביה גר שנתגייר כקמן שנולד דמי וצריכא דאי איתמר **ב**) בהא קמיייתא בהא קאמר רשב"ל משום דבהיותו עובד כוכבים לאו בני נחלה נינהו אבל בהא אימא מודה ליה לרבי יוחנן דלא תוהו בראה לשבת יצרה והא עבד ליה שבת ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי יוחנן אבל בהא אימא מודה ליה לר"ש בן לקיש צריכא תנן מו' שלא היו לו בנים ונשא אשה שכבר ילדה עודה שפחה ונשתחררה עודה עוברת כוכבים ונתגיירה ומשאבתה לישראל ילדה **ב**) ולדה בכור לנחלה ואינו בכור לכהן ילדה ממאן אילימא מישראל שלא היו לו בנים מאי איריא גיורת ושפחה אפילו בת ישראל נמי אלא לאו מגר שהיו לו בנים ונתגייר וקתני בכור לנחלה לא לעולם מישראל שלא היו לו בניס ואינו בכור לכהן איצטריכא ליה לאפוקי **ג**) מדרבי יוסי הגלילי דאמר בכור לנחלה ולכהן שנאמר **ב** פטור רחס בישראל עד שיפטרו רחס מישראל קמ"ל דלא ת"ש היו לו בנים בהיותו עובד כוכבים ונתגייר יש לו בכור לנחלה אמר רבינא ואיתימא רב אחא **ב**) הא ודאי רבי יוסי הגלילי **ג**) הוא דאמר פטור רחס מישראל עד שיפטרו רחס מישראל וילוף איהו מינה דידה **ד**) אמר רב אדא בר אהבה לזויה **ה**) שילדה בנה פטור מה' סלעים דאיבער ממאן אילימא דאיבער מכהן ומלוי מאי איריא לזויה אפילו ישראלית נמי אלא דאיבער מישראל למשפחותם לבית אבותם כתיב אמר רב פפא דאיבער ימעובד כוכבים ולא תימא אליבא דמאן דאמר י"אין מזהמין את הולד אלא אפילו למאן דאמר מזהמין את הולד לוי פסול מיקרי מר בריה דרב יוסף אמר משמיה דרבא לעולם דאיבער מישראל ושאני התם דאמר קרא פטור רחס כפטור רחס תלא רחמנא תנן מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת **ו**) **ז**) וילדה היא וכהנת היא ולזיה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתה אחרי בעלה ג' חדשים ונשאת וילדה ואין ידוע אם בן ט' לראשון אם בן ז' לאחרון בכור לכהן ואינו בכור לנחלה מכלל **ח**) דכהונה ולזיה פטורין דאיבער ממאן אילימא דאיבער מכהן ולוי **י**) אי הכי מאי איריא כהנת ולזיה אפי' בת ישראל נמי אלא דאיבער מעובד כוכבים מהו ואמינא ודאמר רב פפא בדיק לן **י**) רבה כהנת שנתעברה מעובד כוכבים מהו ואמינא ליה לאו היינו דרב אדא בר אהבה דאמר לזיה שילדה בנה פטור מחמש סלעים או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מן המעשר ואוכלת אלא כהנת כיון **א**) דאי בעיל לה הויא זרה הניחא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר דאיבער מישראל אלא לרב במאי מוקי לה לעולם דאיבער מכהן והיא בת ישראל ואמאי קרי לה כהנת דבנה כהן איתמר

מו.

דבהיותו עובד כוכבים לאו בני נחלה נינהו. פירש צוקוטרכס עובדי כוכבים **ט**) אינס בני נחלה משנתגיירו וכפרק קמח' קדושין (דף פ' א): משמע **י**) דהס בני נחלה דלמריין בקדושין לעובד כוכבים יורש את אציו דכר תורה אל' לאו בני נחלה נינהו דקאמר הכא היינו יג' תורת צבורה: **קורחא** עבד ליה שבת. צפי' הבא על יצמתו (יצמות דף סב.) קאמר צלשון אחר דמעיקרא נמי בני פריה ורציה נינהו ולאו בני מיוצ קאמר דצפי' ד' מיתות (סנהדרין דף נט:.) מוכח דלא מיפקדא אפריה ורציה אל' כלומר דזרעו מתייחס אחריו והיינו עבד ליה צנת דקאמר הכא וגבי עבד קאמר ציצמות (דף סב.) דהכל מודים יג' לחין לו חיים: **ול"א** תימא אריבא דמ"ד אין מזהמין כו'. יג' ומ"ד מזהמין היינו מחן דשדי ליה צמר עובד כוכבים דעובדי צוקוטי' דקרי ליה מזהמין משום דעובדי כוכבים מזהמין הס כדאמרין צנת (דף קמו.) צשעה צבא נחש על חוה הטיל צה וזהמא ולא פסקה זוהמא מן העובדי כוכבים ומ"ד עובד כוכבים ועבד הבא על צת ישראל הולד כשר שדי ליה צמר דעובד כוכבים **יג**) אצל מ"ד הולד ממזר שדי ליה צמר צת ישראל ולהכי שייך ציה ממזרות **יד**) ובקוטרכס פירש איפכא וכמו שפירשמי מוכח צסוק פ"ק דיצנמות יג'

(דף פ' א.) צחלת ומצור וגו' א"ר יוחנן וכוין לפסול לו אמרימא קמיה דשמואל יג' אל' **ט**) [וכן] יסיר את צנך מחמרי צנך הבא מישראלית קרוי צנך ואין צנך הבא מן העובדת כוכבים קרוי צנך אל' צנה פירוש לא מיפסלי כיון דמתייחס אחר העובדת כוכבים וצנות ישראל דההוא דרא איצטרווי איצטרי וכן מוכח צפ"ק דיצנמות (סס) דהאי דקרי ליה צנך גורס לו ממזרות: **מר** בריה דרב יוסף משמיה דרבא [אמר] אע"ה **מישראל**. כותיה פסקיין צחולין צריש הזרוע (דף קכ"ג.) וזהא סמכינן השתא לפטור צן לזיה וכהנת אשת ישראל מתמש סלעים: **ג'נתנ"ב** דה מעשר ואובאת. אין חולקין לאשה צגורין אצל מחלקין להס צצתיהס כדאמר צפרק נושאין על האנוסה (יצמות דף טט:.) **אל"א** כהנת כיון דאיבעייה [דיה] הויא דה ורה. ואפי' קדושת

לזיה פקעה מינה וגרעה מלזיה אשת כהן שנצטית דלע"ג דמיפסלא מתרומה לא פקעה מינה קדושתה לענין א' סלעים אצל כהנת דקדושתה מגופה אמאי כשמתחללת פקעה קדושתה לגמרי: **הנין** אלא אפילו למאן דאמר מזהמין את הולד לוי פסול מיקרי מר בריה דרב יוסף אמר משמיה דרבא לעולם דאיבער מישראל ושאני התם דאמר קרא פטור רחס כפטור רחס תלא רחמנא תנן מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת **ו**) **ז**) וילדה היא וכהנת היא ולזיה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתה אחרי בעלה ג' חדשים ונשאת וילדה ואין ידוע אם בן ט' לראשון אם בן ז' לאחרון בכור לכהן ואינו בכור לנחלה מכלל **ח**) דכהונה ולזיה פטורין דאיבער ממאן אילימא דאיבער מכהן ולוי **י**) אי הכי מאי איריא כהנת ולזיה אפי' בת ישראל נמי אלא דאיבער מעובד כוכבים מהו ואמינא ודאמר רב פפא בדיק לן **י**) רבה כהנת שנתעברה מעובד כוכבים מהו ואמינא ליה לאו היינו דרב אדא בר אהבה דאמר לזיה שילדה בנה פטור מחמש סלעים או שנבעלה בעילת זנות נותנין לה מן המעשר ואוכלת אלא כהנת כיון **א**) דאי בעיל לה הויא זרה הניחא למר בריה דרב יוסף משמיה דרבא דאמר דאיבער מישראל אלא לרב במאי מוקי לה לעולם דאיבער מכהן והיא בת ישראל ואמאי קרי לה כהנת דבנה כהן איתמר

הנין אלא אפילו למאן דאמר מזהמין את הולד לוי פסול מיקרי מר בריה דרב יוסף אמר משמיה דרבא לעולם דאיבער מישראל ושאני התם דאמר קרא פטור רחס כפטור רחס תלא רחמנא תנן מי שהיו לו בנים ונשא אשה שלא ילדה נתגיירה מעוברת נשתחררה מעוברת **ו**) **ז**) וילדה היא וכהנת היא ולזיה היא ואשה שכבר ילדה וכן מי שלא שהתה אחרי בעלה ג' חדשים ונשאת וילדה ואין ידוע אם בן ט' לראשון אם בן ז' לאחרון בכור לכהן ואינו בכור לנחלה מכלל **ח**) דכהונה ולזיה פטורין דאיבער ממאן אילימא דאיבער מכהן ולוי **י**) אי הכי מאי איריא כהנת ולזיה אפי' בת ישראל נמי אלא דאיבער מעובד כוכבים מהו ואמינא ודאמר רב פפא בדיק לן **י**) רבה כהנת שנתעברה מעובד כוכבים מהו ואמינא ליה לאו היינו דרב אדא בר אהבה דאמר לזיה שילדה בנה פטור מחמש סלעים או שנבעלה בעילת זנות. מנין לעמי' ועבד וחלל וכל הני דלמר נלמנהת לכ"ג (סס סס) דמפסלא צהו צת סת' מתקומה, בני לזיה לא פסלי ממעשר (סס סס).

עין משפט ונר מצוה

א מ"י פ"ב מהלכות תולות הל' יב תוש"ע ח"מ ס' רעו ספי' ט:

יא ב מ"י פט"ו מהל' אשוח הל' ו תוש"ע א"ע ס' א ספי' ז:

יב ג ד מ"י פ"ח מהל' צבורים הל' יא תוש"ע י"ד סימן ש' ספי' יח:

יג ה מ"י פט"ו מהל' אסורי ציהה הל' ג תוש"ע א"ע ס' ד ספי' יט:

יד ו מ"י פ"ח מהלכות מעשר הלה ב:

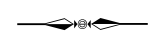

תורה אור השלם

1. כי בה אמר יי בורא היקשמים הוא הקלדים יצר הארץ ויעשה הוא בונה לא תוהו בראה לשבת יצרה באי' ואין עוה:

2. קיש' לו כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל פאדם ובבהמה ליה הויא:

3. שאו את ראש כל יבד בני ישראל למשפחתם לביית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם:

מוסף רש"י

אין לו בכור לנחלה. צן צבור שזולו לו משתגייר אטו עטלי פי' עמי' (יבמות סב.) לאו בני נחלה נינהו. צנכייתין לאו בני צני נחלה נינהו, דמת כנן וכבור כשפט, אל' יורשה נהגא צה, כדאמרין צקוטין (פ' ט):

עמי'ס יורש אציו דכר תורה (סס.) דלא תוהו בראה לשבת יצרה. צני נח בני פריה ורציה נינהו דכתיב אלהים פרו ורבו (שם וינחות גמי: דמעיקרא נמי פריה ורביה נינהו.) ונשא אשה אל' יורשה נהגא נחלה מל' מילתא צבא דכתיב רשית אומי ועניין כהן מל' צצטרס רחס (עיל' מו.) עודה שפחה. אפילו ערה שפחה לזיה רשענה ועשתמרה עשוי, עודה עוברת כוכבים ונתגיירה. ומשפחת ליד ישראל ילדה הוי נמי צבור לנחלה, כסיי' לה לא הוי צניס, לכהן לא דלמי פטור רחס (סס.) דאמר בכור לנחלה ולכהן. דניסיס העוליס לא ציותה עובדת כוכבים לא פטרי (סס.) לזיה שילדה בנה פטור מה' סלעים. כנה על לוי, דמנן (לעיל יג.) כהניס ולזיהס פטוריס, ואשמעיין כד אשל דלזיה ללוי (וחזין קכ"ב.) דאיבער מעובד כוכבים. אכל איבערל מישראל צמר אכ אולתין ליה יתייב (סס.) כפטור רחס תלא רחמנא. והכי רחס שלא ממנו לא דחיצא הוה (סס.) לזיה שנשבת ותישתיי שמח נבעלה לעובד כוכבים (יבמות צ"א.) או שנבעלה בעילת זנות. מנין לעמי'ס ועבד וחלל וכל הני דלמר נלמנהת לכ"ג (סס סס) דמפסלא צהו צת סת' מתקומה, בני לזיה לא פסלי ממעשר (סס סס).

שיטה מקובצת

א) דהא ס"א הוו ליה בני:
ב) איתמר בקמייתא בהא קאמר:
ג) אהא בריה דרבא:
ד) הוי דאמר את ר' נמח:
ה) ע"י תשובת הרשב"א סי' אלפים ס"ז:
ו) מעוברת ילדה את ר' נמח:
ז) תיבות אי הכי יע' פטור מחמש סלעים או ע' לישראל (לא) במי שלא היו לו:
ח) דאמרין בפירקא קמא:
ט) דרבותא אשמעיין:
י) בדיק לו מר מנסה:
יא) ע' פטור מחמש סלעים או יב) הסי' ומח"ד לא היונו:
יג) שנאכל ללוים:
יד) מ"ד מ"ד מ"ד והא עביד:
טו) מודים

^[1] יכיר לחוד, דכיון דלא תריב ביה [פנים] בהכרת פדחת לחוד טגי לנחלה והבאדיעי פרוצין פנים משום דתריב ביה הכרת פניהם: כגיוותן לאו בני נחלה נינהו דאין אב לעובד כוכבים, ליבא אחרוני כדאמר רבאש קדושין: כגרי את הגר וגר את תגר אינו לא מרי' ולא מרי' דהניא הוה מעות מן הגר שנתגיירו בניו עמו רי' משום הכי יש לו בכור לנחלה: והוה בעד ליה שבת בניים: ולדה ממאן, כחולין מהכא דקרויה משפחה ולא משפחת אס ואמאי פטור: דאיבער מעובד כוכבים

^[2] ללי' חיים לגבי ישראל ושייך הנין תמר אס ישראלית טפי מנמח אצוה עובד כוכבים הלכן פטור: ולא סימא אליבא דמ"ד אין מזהמין אס הולד

^[3] בנמ' ינמות (דף מה), דליכא למ"ד עובד כוכבים דהא על צת ישראל הולד כשר דבתר אימיה שדיין ליה ומשום הכי פטור מחמש סלעים: אל' אפינו למ"ד מזהמין

^[4] דשדיין ליה צמר עובד כוכבים אפ"ה פטור לוי פסול מיקרי הוילי וזית ליה שמח' לוי

^[5] פטור:

^[6] כפטור רחס

^[7] אחר האס אזיל לענין ה' סלעים:

^[8] מי שסיו לו בניס

^[9] פרישית לעיל

^[10] גבי מתני'

^[11] מדקתני היל' וכהנת יא' רבותא אשמעיין דלע"ג דנתערב עם הפטור איהו חייב

^[12] מכלל דכהנת פטורה

^[13] וקס"ד דהא כהנת צבת כהן קאמר:

^[14] בדיק י

^[15] מנסה אומנו כהלכות:

^[16] מהו

^[17] מי הוי צנה פטור

^[18] יג' מצוכרה או לא:

^[19] היינו דרב אדא כו'

^[20] וכי היכי לזויה

^[21] פטורה כהנת נמי פטורה:

^[22] קדושה קיימא

^[23] אל"ג דכענלה לעובד כוכבים וכי שדיין צנה צתרה הוי כלוי פסול ופטור:

^[24] מן המעשה

^[25] מעשר ראשון יג' ניתן ללוים:

^[26] עו דאיבענא

^[27] ליה

^[28] לעובד כוכבים:

^[29] הויא ורה

^[30] כדאמרין ציצמות צפרק אלמנה לכהן גדול

^[31] (דף סח)

^[32] מניין לכהנת לזיה ישראלית שצאו עליה עובד כוכבים ועבד שפסלה מ'ל' ונת כהן כי תהיה לאיש זר?

^[33] כיון שנבעלה לפסול לה פסלה ולע"ג

^[34] לזויה נמי קתני התם

^[35] ט מתרומה עו דקא פסיל לה שלא מינשא לכהן אכל מדין לזיה לא מיפסלא:

^[36] הויא לה זרה

^[37] וכיון דזרה היא צנה חייב צה' סלעים

^[38] הלכן מתנימין נמי לא

^[39] יג' מוקמת דאיבער מעובד כוכבים:

^[40] הניחא למר צניה דרב יוסף

^[41] דמוקים לררצ אדא דלעיבער מישראל מוקמי למתני' נמי הכי:

^[42] לעולם

^[43] מתנימין דאיבער מכהן אכל צת כהן דלא איבער מכהן לא מיפטורא דלא אזולין צמר אס אל' צויה דלעיבער מעובד כוכבים:

^[44] הכי

^[45] עו דאיבערל:

^[46] עו סאן הולד הולך אחר הכותי:

^[47] עו דעובד כוכבים דלא שייך ממזרות בכותי:

^[48] עו דיצנמות צבי ינחם כחול:

^[49] עו דשמואל אמר כי יסיר:

^[50] דלא קיים משום דאין:

עין משפט‏
נר מצווה

מז:

הבן חייב לפדות את עצמו. דהא לא זכה האב בפדיונו אלא חייב הבן לפדות עצמו ואע"ג דליכא חיובא צאצ וכן ממתי' דתנן נמגיירה מעוברת גשמתחררה מעוברת יו"ט^(א) (כשר) ומימנה דצפ"ק דקדושין (דף כט.) יו"ט גמרינן ממלות הבן על האב דדרשינן תפדה תפדה אשה

שאין אחרים מצווין לפדומה אינה מצווה לפדות עצמה והי"ז האי בן שאין אחרים מצווין לפדותו לא יהא חייב לפדות עצמו וי"ל דלא דמי האי בן לאשה דלא שייך בה צדום אב פדיון כלל אצל הכא אס הוה לו אב ישראל היה חייב לפדותו: **ראשון** גנחה לא וידידו זו בעיני.

מתוך פירוט הקונטרס משמע דמלשון לידה גמר וקשה דגמדה [יש] פרק יואל דופן (דף נג.) (ברישי') מפרש דאין יושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה משום דכתיב אשה כי תזריע וילדה זכר עד שתלד ממקום ימי שמרעת אצל מלשון לידה לא ימי אלא יש לפרש דגמר הכא לידה [לידה] מהתם ור"ש דהכא לטעמיה כדאמר בסמוך דמזכי התם יואל דופן (סג) מתלד דיושבין עליו ימי טומאה וימי טהרה ואי"ת דהתם קאמר דמודה ר"ש לענין קדשים שאינו קדוש דגמר מצבור לידה לידה מאדם דמזכינן יואל דופן מתלד שכן פשוט קדוש זכר צממות ומשני מצבור אית לן למילף דנפישין שכן אמו בהמות קדשים פגול נותר וטמא והתמא הכא נמי נילף מצבור בהמה שכן צבור מצבור וי"ל דאיך נפשי שכן אדם מאדם ואינם קדושים ולא שייך בהם פגול נותר וטמא וצבור אדם דכהנה דכתיב ביה פטר רחם לא מזי ר"ש למילף מצבור לנחלה דגזי צבור אדם דפטר רחם לא כתיב לידה: וי"ל דזו בעיני. מימנה כיון דדרשינן מצ קרא צבור א"כ צפרק יש נוחלין (ב"ב דף קס.) דדרשינן טומטום צנקרע ונמלא זכר דאינו ממעט צחלק צבורה דאמר קרא וילדו לו צנים עד שיהא י"ט בן משעת לידה והאי דאינו נוטל פי שנים דריש מצ מוהיה הצבור עד שיהא בן משעת הווייה וכן צפי מי שמת (שם דף קמג:) דרשינן בן שנולד לאחר מיתת אביו דאינו ממעט מחלקה צבורה מדכתיב וילדו לו והא דאינו נוטל פי שנים דריש מדכתיב יכיר ואמאי כולוה מילתא חיפוק ליה מוילדו לו כיון דמוקמינן ליה צבור וי"ל דאי לאו דכתיבי י"ט תרי קראי הוה מוקמינן ליה דוקא צבור י"ט דאינו נוטל פי שנים דהיה מסתבר מצ לזוקמי טפי צבור שלא יטול חלק צבורה מלהעמידו בפשוט שלא ימעט חלק צבורה מדע דביואל דופן דליכא

תרי קראי דרשינן ליה לענין דאינו נוטל פי שנים ולא דרשינן ליה לומר דאינו ממעט: **בבבב** לדבר אחד הוי בבבב. ואי"ת מהאי טעמא גופיה י"ט דהיואל דופן צבור לחמש סלעים ואע"ג דכתיב ביה פטר רחם כדאשכחן צבוק פ' שני (נעיל יט.) דמתן יואל דופן והבא אחריו ר' טרפון אומר שניהם ירעו עד שיסתאצו ומפרש בגמ' דמספקא ליה צבור לדבר אחד אי הוי צבור אי לאו ואע"ג דהתם נמי כתיב פטר רחם י"ל דצברת ר"ש חלוקה מר' טרפון ואע"ג דהבא אחריו פשיט ליה טפי דהוי צבור י"ט מר' טרפון מ"מ יואל דופן גרע ליה וממעט ליה מפטר רחם: והא

יש בכור פרק שמיני בכורות

בן חלל כשחלל דמי וחייב צצכורה: (לאחר שלשים. מצ יטו צמלות פדייה דכתיב (צמדבר יח) ופדויו מצן חדש: שהרי זכה אביו בפדיונו. דאי נמי יהיב (ליה) האב הוה מפריש ליה ושקיל ליה לנפשיה דהא כהן הוה וכיון דזכה האב בפדיונו מורישו לבנו עם שאר נכסיו: לא

זכה האב. דהא לא אחייבו אב מעולם אלא י"ט בן נתחייב לאחר מיתת אביו ואחייב י"ט ליה למיתביה לכהן אחר: דאמר ליה. האי חלל לכהן אחינא מכח גברא כהן דלא מזינת אישתעווי דינא בהדיה שאם היה אביו פודה אותו היה נוטל הפדיון לעצמו: נסגיירה מעוברת.

ולא ילדה עדיין מעולם אותו וולד צבור לכהן: אמאי לימא ליה אחינא מכח גברא. דלא זייט דינא: דליש ליה חיים. לגזי ישראל לית ליה שום יחס ואין זה צא מכחו דקטנן שנולד דמי: לא גלרפא. מתני' דקמינן אינו צבור לנחלה אלא ו) מההוא שבא אחריו חללא(אינה לא שקיל מידי דבנו הראשון אומר לו לא בן ראשון אתה וכן בנו האחרון אומר לו א) ו: והכי קאמר צבור לכהן.

הוי האי ספק ממה נפשך (י) דהאי פטר רחם הוה וחייב לפדות את עצמו והבא אחריו (מזני) השני אינו צבור לנחלה דלמתינן ליה אחיו אותו ספק בן אביו הוה ואתה איך צבור: ולכסנו הרשאה זה לזה. הספק והבא אחריו יכתוב אחד הרשאה לחבירו על חלקו וילך ויתבע י"ט לו הצבורה ממנה נפשך אס אינו צבור תנו לי צבציל אחי דהא או הספק או הבא אחריו י"ט צבור: וכי סימא ממני' שלא בהרשאה. מייירי והכי קאמר אס לא כתבו (י) הרשאות אין כאן צבור לנחלה: הא מוקמינן ליה לקמן דבהרשאה קמיירי. (י) דלמך [מת:] אמר שמואל צבא בהרשאה אלא ודאי הרשאה לא מנהיגא כלל הכא: מסייע ליה לרבי ינאי דאמר הוכרו ולבסוף נתערבו אין כותבין ולכהן המפלת שפיר מלא מים מלא דם מלא גנינין המפלת כמין דגים וחגבים שקצים ורמשים והמפלת ליום ארבעים הבא אחריהם בכור לנחלה ולכהן יוצא דופן והבא אחריו שניהן אינן בכור לא לנחלה ולא לכהן ר"ש אומר הראשון לנחלה והשני לחמש סלעים: גב' ראשון לנחלה לא וילדו לו בעינין לחמש סלעים נמי לא ²פטר רחם בעינין שני לנחלה לא ³ראשית אונו בעינין לחמש סלעים נמי לא קסבר ⁴בכור לדבר אחד הוי בכור רש"א הראשון לנחלה והשני לחמש סלעים ר"ש למעמיה דאמר ⁴תלד לרבות יוצא דופן והשני לחמש סלעים קסבר בכור לדבר הוי בכור: מתני'

י"ט וחגים. לאו וולד נינהו. וטעמא מפרש במס' נדה בהמפלת חתיכה (דף כג:) שלא נאמרה בהן י"ירה כלגזי אדם: שמתעברה דמיא בעלמא הוה עד דמתי למחר דמי' יום הוי י"ירת הוולד: יואל דופן והבא אחריו. דרך רחם שניהן אינן צבור וטעמא מפרש בגמרא: גב' וילדו לו י"ט צעינן. דרך לידה: צבור לדבר אחד. כגון זה שהוא צבור לרחמים ואינו צבור לוולדות דהא היה לו וולד י"ט זכר קודם לו: לטעמיה דאמר. במס' נדה פ' יואל דופן (נג.) ואס נקבה תלד(י) לרבות יואל דופן דהוי לידה מעליא וישבת עליו ימי טומאה וטהרה הלכך גבי וילדו לו נמי לידה מעליא חשיב ליה דגמרינן מהתם: צבור לדבר אחד. כגון שני דהוי עור הולד ממס: גנינים. גוונים:

י"ט וחגים. לאו וולד נינהו. וטעמא מפרש במס' נדה בהמפלת חתיכה (דף כג:) שלא נאמרה בהן י"ירה כלגזי אדם: שמתעברה דמיא בעלמא הוה עד דמתי למחר דמי' יום הוי י"ירת הוולד: יואל דופן והבא אחריו. דרך רחם שניהן אינן צבור וטעמא מפרש בגמרא: גב' וילדו לו י"ט צעינן. דרך לידה: צבור לדבר אחד. כגון זה שהוא צבור לרחמים ואינו צבור לוולדות דהא היה לו וולד י"ט זכר קודם לו: לטעמיה דאמר. במס' נדה פ' יואל דופן (נג.) ואס נקבה תלד(י) לרבות יואל דופן דהוי לידה מעליא וישבת עליו ימי טומאה וטהרה הלכך גבי וילדו לו נמי לידה מעליא חשיב ליה דגמרינן מהתם: צבור לדבר אחד. כגון שני דהוי עור הולד ממס: גנינים. גוונים:

מסורת הש"ס

א) [תקנן מט,ג] (ג) ב"ב קמג., א) [נעיל יט,ג] (ד) ונדה ת.ו.מ.כ.ב. תקנן מ: (ה) כ"א אצל ז"ק, (ו) הכי וה"ק והד"א ז"ק, (ז) ז"ק, (ח) ויקרא יב, (ט) כ"י ומטה ז"ק, (י) כ"א בני מלות הבן ז"ק, (כ) ז"ק מ"ו, (ל) לצבור ז"ק, (מ) נש קפ"ו, (נ) טפי לזוקמי צבור ז"ק.

תורה אור השלם

1. בי תהיין לאיש שתי נשים אחת שנואה וילדו לו ונאחת שנואה וילדו לו בני האהובה והשנואה ותיקן הבן הבכור לשנואה: דברים טו טו
2. קריש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא: שמות יב ב

3. כי את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל אשר יצמא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה:

דברים כא יז
4. ואם נקבה תלד וטמאה בשבעים בנהיה וששים יום וששת ימים תשב על דמי נקבה: ויקרא יב ה

הנהגות הב"ח

ה) גב' לא זכה אביו בפדיונו: (ג) שם דלית ליה חיים איתמר אר"ש בן יאסינא: (א) רש"י ד"ה לא נכרס ובי' אלא להורא שבא אחיו אבל אינו לא שקיל מידי דבני הראשון אומרים לו לא בן ראשון אתה וכן בני בני האחרון אומרים לו לא בן אחרון אתה הסי': (ד) ר"ה והכי קאמר ר"ה ממני' דהא פטר: (ה) ד"ה ובי מילא ובי' לא כתבו הראשון אין: (ו) ד"ה הא מוקמינן ומי קמיירי דאמרין ממי שמואל:

שיטה מקובצת

א) אין הבן חייב: ט בפדיונו רבה: ט לפדות את עצמו: ז חיים איתמר אמר רבי שמעון בן יאסינא: ט לפדות את עצמו: ז תיבות ובסוף נתערבו נמחק: ז שלשים שנוול: ז אלא הבן נתחייב: ט תיבת ליה נמחק: ז לו לא בעינין: ט תיבת זכר נמחק: ט מעוברת בכור לכהן ותימה: ז אמרינן מכל מצות על הבן דרשינן תפדה: י"ט ממקום שחייא מורעת אבל: י"ט לא גמר: ס דרשינן הא קרא: סא שהיא בכור משעת: סב דכתיב הני קראי הוה: טג בכבור לומר דאינו: סד גופיה יתא יוצא דופן: סה בכור מלר' טרפון:

